

การจัดการความรู้ และ มาตรฐานที่สาม อุดมศึกษา

๖๖

กรรมการจัดการองค์ความรู้
คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลศรีนครินทร์
และ กรรมการจัดการความรู้
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
๙ พฤษภาคม ๒๕๕๔

ทำไมต้อง KM หรือ MK

- คนย้ายไปแล้วทำงานไม่ถูก
- ทำไมได้ถามใครดี
- เจ้าหน้าที่ไม่มา ตามงานไม่ได้
- ทำแต่แบบเดิม ๆ ไม่รู้จะพัฒนา?
- เรื่องนี้ต้องฟีกอล์ฟเท่านั้น
- ปัญหาการรับสมัครต้องถามชุดเดิม
- คู่มือไม่มี ทุกอย่างอยู่ในหัวผม

ความหมายของ KM.

RYOKO TOYAMA

**KM.หมายถึงการจัดการเพื่อเอื้อให้
เกิดความรู้ใหม่โดยใช้ความรู้ที่มีอยู่เดิม
และเรียนรู้จากประสบการณ์ของคนใน
องค์กรอย่างมีระบบเพื่อพัฒนา ตน-คน
และ งาน จนอาจเกิดเป็นนวัตกรรมที่จะ
ทำให้มีความได้เปรียบเหนือคู่แข่งทาง
ธุรกิจ**

ความหมายของ KM.(ต่อ)

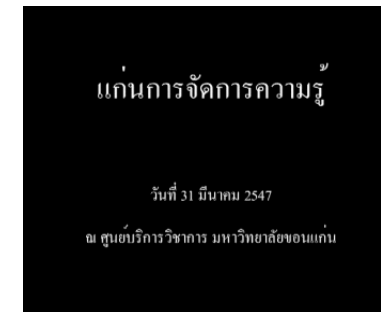

WORLD BANK

**KM.หมายถึงการรวบรวมวิธีปฏิบัติ
ขององค์กร และ กระบวนการที่
เกี่ยวกับการสร้างการนำมาใช้
การเผยแพร่ความรู้และบริบทต่างๆที่
เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจ**

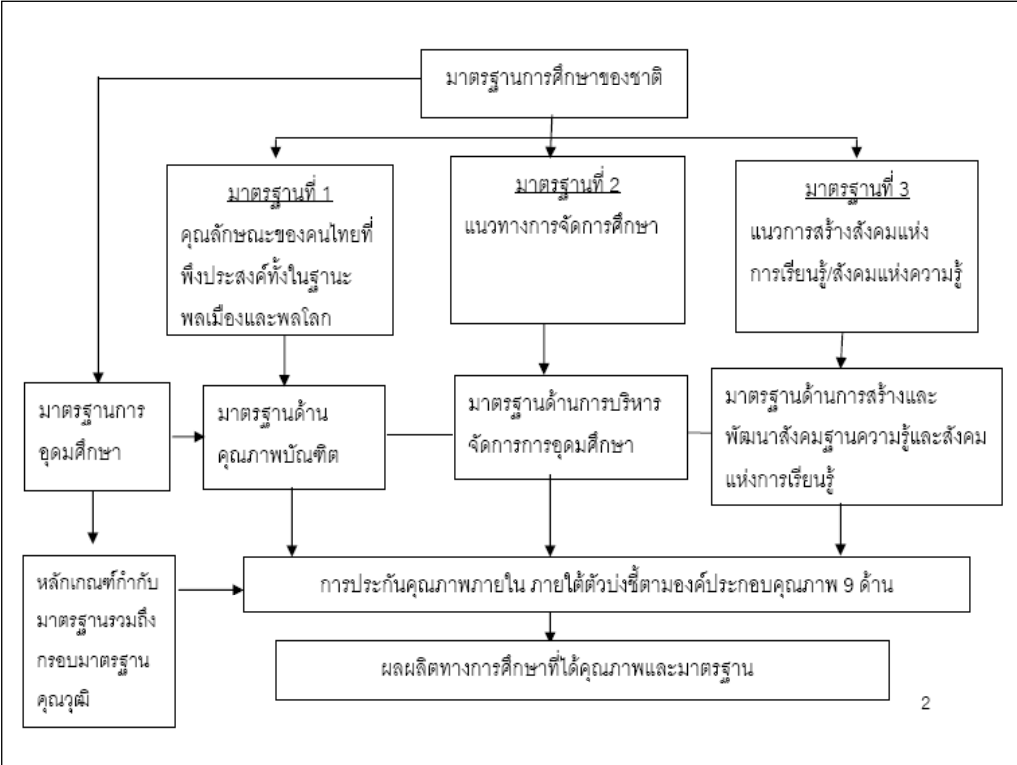

**KM ศ.นพ.วิจารณ์ พานิช
นายกสภา ม.มหิดล ประธาน กกอ**

**พรบ.การศึกษา
แห่งชาติ พ.ศ. 2542
ปฏิรูปการศึกษา
พัฒนาการเรียนรู้
กอบกู้สังคมไทย**

**มาตรา 4 การศึกษา
กระบวนการเรียนรู้
การฝึก การอบรม
การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์
จรรโลง
ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์
ความรู้
อันเกิดจากการจัดการสภาพแวดล้อม
สังคมการเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุน
ให้บุคคลเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง
ตลอดชีวิต**

มาตรฐานด้านการสร้างและพัฒนาสังคมฐานความรู้ และ สังคมแห่งการเรียนรู้

- มีการแสวงหา การสร้าง และ การใช้ประโยชน์ ทั้ง ในส่วนภูมิภาคท้องถิ่น และเทศ เพื่อสร้างสังคมฐานความรู้

มาตรฐานด้านการสร้างและพัฒนาสังคมฐานความรู้ และ สังคมแห่งการเรียนรู้

- มีการบริหารจัดการความรู้อย่างเป็นระบบ โดยใช้หลักการวิจัยแบบบูรณาการ หลักการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หลักการสร้างเครือข่าย และ หลักการประสานความร่วมมือ รวมพลังอันนำไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้

การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

- คู่มือสถานศึกษา ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2553 เดือน กรกฎาคม ๒๕๕๓ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้ ประกอบด้วยสามตัวบ่งชี้ คือ 2.6 , 4.2 และ 7.2

ตัวบ่งชี้ที่ 2.6 : ระบบและกลไกการจัดการเรียนการสอน

- มีการจัดรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมและยืดหยุ่น โดยการมีส่วนร่วมจากบุคคลสถาบัน หรือ ชุมชนภายนอก *มีการจัดกระบวนการเรียนรู้* ที่คำนึงถึงความแตกต่างเฉพาะตัวของนักศึกษาซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญมากต่อความสนใจใฝ่รู้ และต่อศักยภาพในการแสวงหาความรู้ของนักศึกษา

ตัวบ่งชี้ที่ 2.6 : ระบบและกลไกการจัดการเรียนการสอน

- *กระบวนการจัดการเรียนการสอนต้องเป็นไปตามแนวทางที่กำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*

เกณฑ์มาตรฐาน : ข้อที่ 5

- *มีการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาจากการวิจัย หรือจากกระบวนการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน*

ตัวบ่งชี้ที่ 4.2 : ระบบและกลไกการจัดการความรู้จากงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์

- การบริหารจัดการความรู้จากผลงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ เพื่อเผยแพร่ไปยังคณาจารย์ นักศึกษา วงการวิชาการ หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ตลอดจนชุมชนเป้าหมายที่จะนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ตัวบ่งชี้ที่ 4.2 : ระบบและกลไกการจัดการ ความรู้จากงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์

- เกณฑ์มาตรฐานทั่วไป : 2. มีระบบและกลไกการรวบรวมคัดสรร วิเคราะห์ และสังเคราะห์ความรู้จากงานวิจัยหรือ งานสร้างสรรค์ เพื่อให้เป็นองค์ความรู้ที่คนทั่วไปเข้าใจได้

ตัวบ่งชี้ที่ 7.2 : การพัฒนาสถาบันสู่ สถาบันเรียนรู้

- มาตรฐานการอุดมศึกษาข้อที่ 3 กำหนดให้สถาบันมีการสร้างและพัฒนาสังคมฐานความรู้และสังคมแห่งการเรียนรู้ ซึ่งต้องมีการจัดการความรู้เพื่อมุ่งสู่สถาบันแห่งการเรียนรู้ *โดยมีการรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ในสถาบันซึ่งกระจายอยู่ในตัวบุคคลหรือเอกสารมาพัฒนาให้เป็นระบบ เพื่อให้ทุกคนในสถาบันสามารถเข้าถึงความรู้ และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้ รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลให้สถาบันอุดมศึกษามีความสามารถในเชิงแข่งขันสูงสุด*

เกณฑ์มาตรฐาน :

1. มีการกำหนดประเด็นความรู้และ เป้าหมายของการจัดการความรู้ที่สอดคล้อง กับแผนกลยุทธ์ของสถาบันอย่างน้อยครอบคลุม *พันธกิจด้านการผลิตบัณฑิตและด้านการวิจัย*

2. กำหนดบุคลากร

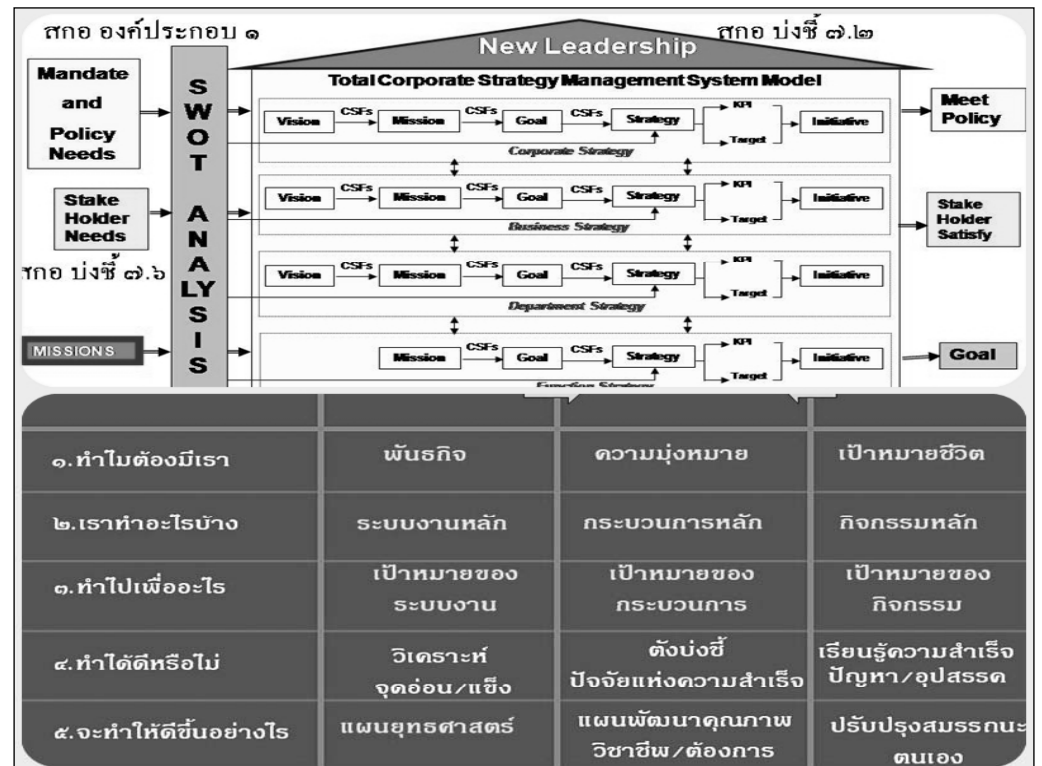
กลุ่มเป้าหมายที่จะพัฒนาความรู้และทักษะด้านการผลิตบัณฑิตและด้านการวิจัยอย่างชัดเจนตามประเด็นความรู้ที่กำหนดในข้อ 1

**3. มีการแบ่งปันและแลกเปลี่ยน
เรียนรู้จากความรู้ ทักษะของผู้มี
ประสบการณ์ตรง (tacit
knowledge) เพื่อค้นหาแนว
ปฏิบัติที่ดีตามประเด็นความรู้ที่
กำหนดในข้อ 1 และเผยแพร่
ไปสู่บุคลากรกลุ่มเป้าหมายที่
กำหนด**

**4. มีการรวบรวมความรู้ตาม
ประเด็นความรู้ที่กำหนดในข้อ 1
ทั้งที่มีอยู่ในตัวบุคคลและแหล่ง
เรียนรู้อื่นๆ ที่เป็นแนวปฏิบัติที่ดี
มาพัฒนาและจัดเก็บอย่างเป็น
ระบบโดยเผยแพร่ออกมาเป็น
ลายลักษณ์อักษร (explicit
knowledge)**

**5. มีการนำความรู้ที่ได้จากการ
จัดการความรู้ในปีการศึกษา
ปัจจุบัน หรือ ปีการศึกษาที่ผ่านมา
ที่เป็นลายลักษณ์อักษร
(explicit knowledge) และ
จากความรู้ ทักษะของผู้มี
ประสบการณ์ตรง (tacit
knowledge) ที่เป็นแนวปฏิบัติที่
ดีมาปรับใช้ในการปฏิบัติงานจริง**

KM คืออะไร?
ที่แน่ๆ... ต้องไม่ใช่แบบนี้

ครูสมพร ต คน สอนลิง

1. ได้เรียนรู้อะไร จากสอนลิง
2. จะนำไปพัฒนา สอน ตน คน และ ทีมงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างไร
3. พัก และ กลับเข้ามาทำ กิจกรรมต่อ เวลา ๑๔๒๕ น.

เริ่มของ *สุนทรียสนทนา*
คือ
T
TRUST
ไว้เนื้อเชื่อใจ
Getting to know u and we

ดอกอะไร
(Dialogue)

นั่งสงบจิตใจ

เข้ากลุ่มๆละ๔ท่าน

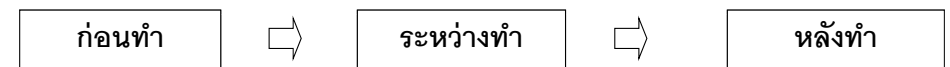
1. นั่งล้อมวงเป็นวงกลม แนะนำตัวเจ้าของ
2. กำหนด Talking Stick ประจำกลุ่ม
3. เริ่มเล่าประสบการณ์การถอดบทเรียนครูสมพร และ การนำไปพัฒนาต่อยอดในมุมมองเจ้าของ ที่ละท่าน เริ่มจากท่านที่มี Talking Stick
4. เมื่อเริ่มเล่า ที่เหลือฟัง จับประเด็น
5. เมื่อเล่าครบทุกท่านแล้วให้ กลุ่มสรุปนำมาถ่ายทอดให้กลุ่มใหญ่ฟัง
6. หากจะให้ KM พัฒนาใน มพล พวกเรา/คุณอำนวย ควรทำอย่างไร

สรุป

- ได้อะไรจากครูสมพร
 - ภาวะผู้นำ ทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี
 - เรียนรู้พฤติกรรมธรรมชาติ(ลิง= คน)
 - สร้างความคุ้นเคย สนิทสนม
 - วางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ
 - ความรักผูกพันใกล้ชิด สร้างบรรยากาศ
- นำไปพัฒนา
 - แบบอย่างที่ดี จะนำไปถ่ายทอด สามารถนำไปสร้างเครือข่ายเพื่อ ลปรร ใน ศูนย์ สำนักวิชา และ ขยายไปเรื่อยๆ
 - นำ Fa มา ลปรร
 - จัดกิจกรรม มีเวที ลปรร สอดแทรกในการประชุมส่วน ลปรร นอกสถานที่
 - พัฒนาความสัมพันธ์ที่ดี/ปชส สร้างกิจกรรมกลุ่ม
 - เข้าใจธรรมชาติ ใช้เวลาในการเรียนรู้ / เห็นความสำคัญ/ เครื่องมือที่เหมาะสม เช่น เวที ลปรร และ แสดงความคิดเห็น

กระบวนการเรียนรู้

ก่อนทำ — ระหว่างทำ — หลังทำ

1. กำหนดเป้าหมาย
2. เตรียมข้อมูล
3. เตรียมคน / อุปกรณ์
4. เตรียมสถานที่
5. แผนที่คำถาม

1. จัดกระบวนการ
2. การสกัด / บันทึกความรู้

1. ผลลัพธ์
 - เอกสารสรุปประชุม
 - รายงานการวิจัย
 - คู่มือ
 - ฯลฯ
2. ผลกระทบ
 - ดี / ไม่ดี เพราะอะไร

ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการถอดบทเรียน

- บรรยากาศไม่เคร่งเครียด
- ผ่อนคลายสบายใจที่จะแลกเปลี่ยน
- ได้ภาคภูมิใจในตนเอง/และความสำเร็จของกลุ่ม
- คิดเชิงบวก มองอนาคต ช่องทางใหม่ ๆ ร่วมกัน

คำถามหลักของการถอดบทเรียน

1. **What สำเร็จ** อะไร คือ ปัจจัยแห่งความสำเร็จ/ไม่สำเร็จ
2. **Why** ทำไมถึงต้องทำอย่างนั้น
3. **How** เคล็ดวิชาในการดำเนินการ
4. **Who** ใครคือผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินการ
5. **Where** หน่วยงาน/พื้นที่
6. **When** ระยะเวลาในการดำเนินการ

5W+1H

กระบวนการของ AAR

1. จัดเวทีเพื่อถอดองค์ความรู้จากประสบการณ์ตรง/จริงในงานประจำ
2. รวบรวมประเด็นความรู้(วิธีการ)และปัจจัยแห่งความสำเร็จ
3. สร้างระบบ/พื้นที่รองรับความรู้นั้น(คลังความรู้จากประสบการณ์)
4. สื่อสาร/แจ้ง/เปิดช่องทางในการเข้าหาคลังความรู้นั้น
5. สร้างระบบรองรับการต่อยอดความรู้นั้น ๆ ให้ทันสมัย

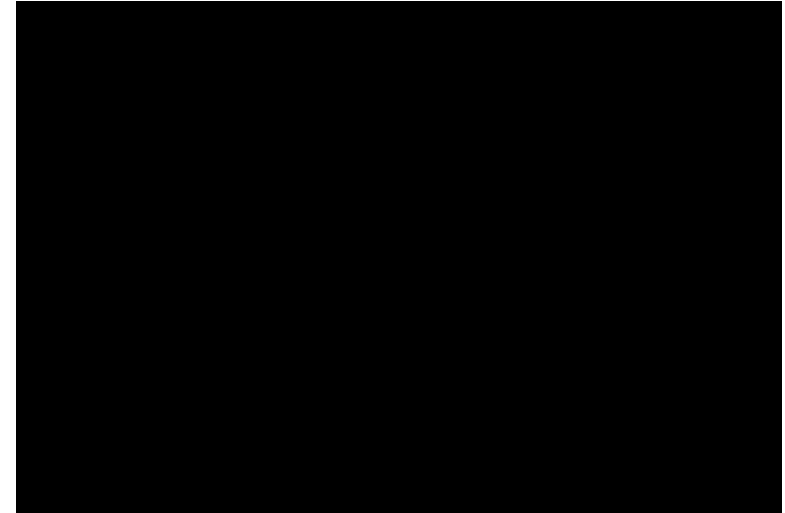
บทเรียนจาก โรงเรียนรุ่งอรุณ

- บันทึกเรื่องราวและถอดบทเรียนทุกวัน และนำมาเล่าสู่กันฟังทุกเช้าก่อนเข้าเรียน ๑๑-๑๖
 - วันนี้ทำอะไรได้
 - ได้ช่วยเหลือพ่อแม่อะไรบ้าง
 - มีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นแถวบ้าน
 - มีเหตุการณ์อะไรที่สำคัญเกิดในประเทศไทย
 - มีเหตุการณ์อะไรที่สำคัญที่เกิดในโลก

สรุปพื้นฐานการฝึกสุนทรียสนทนา

1. สร้าง **Trust** ใน **Team**
2. ใช้สติ **Sati** กำกับเพื่อค้นหาปัญญา
3. ถอดบทเรียน ตัวตนงานเชิงบวก เสาะหาปัจจัยแห่งความสำเร็จ (**Success Story**)
4. เล่า **Tell.....Transfer**
5. ฟังอย่างชื่นชม เป็น นักเรียนรู้
6. คิด ไตร่ตรอง เราจะนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างไร
ในบริบทของเรา

KM_WS_MFU 090511

AAR+ALR+Passion Plan

1. **AAR** เมื่อเทียบกับเป้าหมาย ได้อะไรมาก หรือ น้อยกว่าเป้าหมาย เพราะอะไร
2. **ALR** ได้เรียนรู้อะไร ได้รับ ทักษะ/ประสบการณ์/ทัศนคติ อะไรเพิ่มขึ้น
3. สัญญาใจไปปรารถนา จะนำไปทำอะไรต่อ ในงานตัวเอง/งาน/หน่วยงาน/มหาวิทยาลัย
4. ยังสงสัย/ข้องใจอะไร
5. ข้อเสนอแนะ เพื่อพัฒนา อ. JJ